

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	2
Ad.: Na čo sa pri reforme národných parkov zabúda	3
Online, dennikn.sk, 10. 9. 2021, 13:39	
Za 16 rokov prišiel TANAP o tretinu lesov, upozorňujú vedci	5
Online, slovanskenoviny.sk, 11. 9. 2021, 13:45	
Never Never School 2021 - Mestoláska X Never Never School: Starostlivé mestá	7
Online, kamdomesta.sk, 10. 9. 2021, 16:32	
Fakulty a ústavy UPJŠ	8
Rádiožurnál o 12:00	9
Rozhlas, Rádio Slovensko, 11. 9. 2021, 12:00	
Ad.: Na čo sa pri reforme národných parkov zabúda	10
Online, dennikn.sk, 10. 9. 2021, 13:39	

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Ad.: Na čo sa pri reforme národných parkov zabúda

📅 10. 9. 2021, 13:39, Zdroj: dennikn.sk , Vydavateľ: N Press, Autor: Marcel Uhrin, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Užívateľov za deň: 252.7 tis. GRP: 5,62 OTS: 0,06 AVE: 1454 Eur

Problém komentovaného textu vidím v nesprávnej interpretácii princípov a ducha kategórií chránených území Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov.

Autor je zoológ a ekológ, pôsobí v Ústave biologických a ekologických vied PF **UPJŠ**

Približne pred mesiacom zarezoval najmä medzi odporcami či kritikmi reformy národných parkov komentár môjho akademického kolegu, fytoecenológa blatníckeho pracoviska Botanickej záhrady Univerzity Komenského. Keďže výsledná argumentácia autora je podľa môjho názoru založená na nesprávnych vstupoch a určitom nepochopení, chcem sa ku komentáru vrátiť.

Iste, s niektorými faktami, ktoré Peter Kučera v texte uvádza, sa nedá nesúhlasiť. Napríklad je faktom, že súčasťou našich národných parkov sú „plochy smrekových monokultúr“, „neprirodzené borovicové kultúry“ alebo „ľudskou činnosťou vzniknuté horské hole“ či „kultúrne lúky“. Zhodneme sa azda aj na príčinách ich existencie uprostred či vedľa prirodzených alebo prírode blízkych ekosystémov, ktorými sú procesy typu valašskej kolonizácie, neskoršie odlesňovanie a následné výsadby v počiatkoch priemyselnej revolúcie, ako aj boľševické idey, že zalesniť sa dá aj skalnaté škrapové pole.

V ochranárskej obci tiež panuje zhoda, že intravilány obcí nemajú byť súčasťou území národných parkov a v časti ich extravilánov je potrebné vhodne riešiť prirodzený či tradičný voľný pohyb osôb v prírode, aby to bolo jasnejšie, chodiť na huby sa predsa má.

Súhlasím aj s autorovým záverom, že „súčasne s reformou národných parkov je ... potrebné posilniť postavenie a zdôrazniť význam našich chránených krajinných oblastí“, dodávam, že táto potreba bude (popri mnohých iných, nie je priestor na detaily) po reforme národných parkov jedným z dôležitých následných prvkov ďalších etáp inštitucionálnej reformy ochrany prírody na Slovensku vôbec.

Problém komentovaného textu však vidím v nesprávnej interpretácii princípov a ducha kategórií chránených území Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov (IUCN). Autor píše, že „základným dôvodom nesúladu našich národných parkov s kritériami IUCN ... kladenými na kategóriu národný park nie je forma vlastníctva, ale skutkový stav biotopov“, čím sa, žiaľ, usvedčuje z neznalosti tiež viažucich sa ku kategóriám chránených území tejto vplyvnej organizácie.

Kľúčovým princípom pri rozhodovaní o kategorizácii chránených území podľa jej medzinárodne uznávaných štandardov totiž nie je „skutkový stav biotopov“, ale primárne manažmentové ciele príslušnej kategórie chráneného územia. Tie v redakcii Nigela Dudleya, dlhoročného člena Svetovej komisie pre chránené územia (WCPA), IUCN definovala v roku 2008 v Smernici pre aplikáciu manažmentových kategórií chránených území.

Z primárneho cieľa kategórie II (národný park) popri akcentácii využitia územia pre vzdelávanie a rekreáciu vyplýva, že územie sa zameriava na zachovanie celého funkčného ekosystému, jeho prírodnej diverzity a integrity v ňom prebiehajúcich procesov. Smernica zdôrazňuje, že územie by malo mať druhové zloženie, štruktúru a funkcie biodiverzity do značnej miery v prirodzenom stave alebo by malo mať potenciál na obnovu takéhoto stavu s relatívne malým rizikom invázií. Z toho okrem následne vyplýva, že existencia plôch s nepôvodnými spoločenstvami za predpokladu, že nepokrývajú podstatnú časť územia národného parku, nie je prekážkou uplatnenia kritérií kategórie II IUCN, pričom nástrojom riešenia ‚rozporov‘ je vedecky podložená zonácia územia. Preto sa napríklad smrečiny a kultúrne lúky na plošine Muránskej planiny projektujú do B či C zóny územia, kľúčový je v nich však budúci manažment v súlade s primárnym cieľom tejto kategórie územia.

Navrhovaná reforma národných parkov v podobe prevodu správy štátnych pozemkov medzi rezortami vytvára na zosúladenie statusu našich národných parkov so štandardami nutné (ale nie postačujúce, o tom však inokedy) legislatívne prostredie. Navyše, len integrácia činností v území pod jednu strechu umožní naplniť zámer národnej legislatívy, podľa ktorej je ochrana prírody v národnom parku nadradená nad ostatné činnosti.

Na tomto mieste je vhodné dodať, že aj IUCN samotná si uvedomuje špecifickosť husto osídlenej Európy, ktorá komplikuje uplatňovanie manažmentových kategórií chránených. Preto v usmernení, vydanom spoločne s organizáciou EUROPARC v roku 2000 doslova píše: „Medzi [národné parky] možno zaraďovať aj tie, ktoré sa v minulosti nejaké obdobie a na určitej ploche využívali bez toho, aby sa podstatnejšie zmenila prírodná rozmanitosť ich stanovišť a druhov a následne boli ponechané prirodzenej sukcesii v súlade s využívaním prírodných zdrojov. V územiach, ktoré boli pred vyhlásením za chránené územie zmenené ľudskou činnosťou, ale v ktorých sa ekologické procesy po vyhlásení samostatne znovu obnovili, môžu byť nutné isté opatrenia na regeneráciu biotopov (napríklad odstránenie nepôvodných druhov drevín). Takýto opravný manažment musí byť časovo a priestorovo jasne ohraničený a nesmie byť v rozpore s hlavným cieľom ochrany.“

Peter Kučera v závere textu naznačuje, že cestou by bola „územná ochrana vo forme prírodných parkov či chránených krajinných oblastí“. Vyššie som uviedol, že tento záver sa zakladá na nepochopení kategorizácie IUCN, vrátane deklarácie o vhodnosti ich uplatňovania. Únia sa totiž hneď v úvode svojej smernice jasne stavia proti snahám o zmenu kategórie chráneného územia, ktoré by

„znižovali mieru a účinnosť ochrany“ alebo by argumentovali v prospech „environmentálne necitlivého rozvoja v území“.

Aby som v závere nevyznieval voči predmetnému komentáru len negativisticky, dovoľím si v súlade s Petrom Kučerom postulovať, že jedným s nepriznávaných a neriešených problémov ochrany prírody sú hôľne pásma našich národných parkov, ktorých vysoká prírodovedná hodnota je/bola naviazaná, samozrejme, okrem vhodných stanovištných pomerov, aj na ich dlhodobé historické využívanie ľuďmi v podobe pastvy a podobných činností. Tie, na rozdiel napríklad od alpských krajín, boli z týchto území v predchádzajúcich režimoch eliminované v podobe striktných konzervačných prístupov a v dôsledku toho často podliehajú degradácii v (prirodzených) sukcesných radoch.

Ekológ Ján Topercer so spolupracovníkmi v zborníku Turiec a Fatra už v roku 2004 píše, že „ak hôľny ekosystém naozaj chceme zachovať, treba ho pásť ... [a]k ho nechceme zachovať, treba to otvorene priznať“. Pripustiť, že veľkofatranské hole alebo kultúrne lúky Muránskej planiny, Slovenského raja či Slovenského krasu nemusia byť A zónami týchto národných parkov je potom len mentálnou akceptáciou ducha kritérií chránených území IUCN. Podľa môjho názoru to však nič nemení na potrebe navrhovanej reformy národných parkov.

Tatranský národný park. Foto – Ľubomír Mäkký.

Autor: Marcel Uhrin

Za 16 rokov prišiel TANAP o tretinu lesov, upozorňujú vedci

11. 9. 2021, 13:45, Zdroj: slovanskenoviny.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 40.8 tis. GRP: 0,91 OTS: 0,01 AVE: 695 Eur

Slovanské Noviny 11. septembra 2021 5 min read

Zdieľaj tento článok:

Tweet

Situácia so stratou lesov na území národných parkov je kritická. Na dnešnej tlačovej konferencii to uviedol koordinátor kampane Oslobodíme národné parky z iniciatívy My sme les Marek Kuchta. Medzi rokmi 2000 až 2016 sa v národných parkoch vyžalil dvojnásobný počet stromov oproti zvyšku územia Slovenska. Iba v Tatranskom národnom parku tak zmizlo v priebehu 16 rokov 30 percent plochy lesov. Iniciatíva My sme les spolu so Slovenskou akadémiou vied (SAV) a Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave preto podporujú reformu národných parkov, o ktorej bude na októbrovej schôdzi rokovať Národná rada SR.

Účastníci tlačovej konferencie uviedli, že vlastníctvo pozemkov v národných parkoch štátom a ich spravovanie rezortom životného prostredia je v iných európskych krajinách, ktorých národné parky spĺňajú kritéria Medzinárodnej únie na ochranu prírody a prírodných zdrojov (IUCN), bežné. Člen predsedníctva SAV Pavol Siman uviedol, že Slovensko je z hľadiska geologickej stavby, rozmanitosti rastlín a živočíchov a vodného bohatstva jedinečnou krajinou. V prípade, ak si však nebude štát chrániť prírodné bohatstvo a bude pokračovať v nastolenom trende odlesňovania, môže vážne ohroziť svoju biodiverzitu aj množstvo zásob pitnej vody, ktoré aj v súvislosti s klimatickými zmenami môže výrazne poklesnúť.

„Les poskytuje širokú paletu ekosystémových služieb, ale ani zďaleka nejde iba o lesnú hmotu. Keď si toto začneme uvedomovať, les bude na jednej strane chránený a na druhej bude poskytovať aj množstvo potenciálu a služieb. Niektoré lesy sú primárne určené na ťažbu, niektoré sú veľmi vzácne a treba ich chrániť. Keď si toto uvedomíme, lesy budú aj využívané aj chránené tak, ako je tomu v normálnych európskych krajinách,“ povedal dekan PrF UK Peter Fedor.

Josef Šibík z Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV uviedol, že pri ekosystémových službách lesov je dôležité chápať, že nie je les ako les. Dôležité je napríklad chrániť staré lesy, v ktorých sa nachádzajú stromy s priemerom kmeňa nad 50 centimetrov. Najnovšie poznatky totiž ukázali, že takéto stromy tvoria iba tri percentá všetkých stromov, no sú schopné viazať 42 percent všetkého nadzemného uhlíka. Takýto úžitok má výrazný vplyv na spomaľovanie globálneho otepľovania. V národných parkoch by preto mal byť hlavným zdrojom príjmov mäkký turizmus. Príkladom môžu byť v tomto prípade napríklad Spojené štáty americké, ktoré v roku 2018 zarobili na mäkkom turizme v národných parkoch približne 40 miliárd amerických dolárov. Obmedzenie ťažby dreva v národných parkoch by preto vôbec nemuselo mať negatívne ekonomické dopady.

Podporu reformy národných parkov vyjadrili okrem uvedených inštitúcií aj Fakulta ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene a Prírodovedecká fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

PODPORTE nezávislé médium.

Všetok obsah na tejto stránke je bezplatný. Vaša podpora bude použitá na rozvoj a propagáciu stránky, aby sa o nej dozvedelo čo najviac ľudí.

Mame množstvo plánov, ako sa naďalej zlepšovať a ponúkať Vám čo najkvalitnejší žurnalistický obsah.

Bez Vašej pomoci sa však ďalej nepohneme.

IBAN: LT90 3250 0868 2837 7659 BIC: REVOLT21 do poznámky prosím uviesť "dar"

vyberte výšku daru

ďakujeme

LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD

čl.17. Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, tlačou, obrazom, alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

Čl.20. Právo slobodne sa združovať je zaručené. Každý má právo spolu s inými združovať sa v spolkoch, spoločnostiach a iných združeniach.

Vyhlasenie:

Názory autora sa nemusia zhodovať s názormi redakcie Slovánske Noviny. Zodpovednosť za obsah tohto článku nesie výhradne jeho autor. Redakcia Slovánske Noviny nie je zodpovedná za akékoľvek prípadné nepresné či nesprávne informácie v tomto článku. Slovánske Noviny dáva súhlas na zdieľanie našich pôvodných článkov na ďalších nekomerčných internetových stránkach, ak nebude zmenený ich text a názov. Pri zdieľanom článku musí byť uverejnený zdroj a autor. Ak chcete články z nášho webu publikovať v tlači či inými formami, vrátane komerčných internetových stránok, kontaktujte redakciu na redakcia@slovanskenoviny.sk

UPOZORNENIE:

Vážení čitatelia – diskutéri. Podľa zákonov Slovenskej republiky sme povinní na požiadanie orgánov činných v trestnom konaní poskytnúť im všetky informácie zozbierané o vás systémom (IP adresu, mail, vaše príspevky atď.) Prosíme vás preto, aby ste do diskusie na našej stránke nevkladali také komentáre, ktoré by mohli naplniť skutkovú podstatu niektorého trestného činu uvedeného v Trestnom zákone. Najmä, aby ste nezverejňovali príspevky rasistické, podnecujúce k násiliu alebo nenávisti na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine a podobne.

Diskusia

(Prípojiť sa do diskusie je možné len po registrácii a následnom prihlásení sa do účtu.)

Autor: Slovánske Noviny

Never Never School 2021 - Mestoláska X Never Never School: Starostlivé mestá [📄](#)

📅 10. 9. 2021, 16:32, Zdroj: kamdomesta.sk [📄](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Užívateľov za deň: 2.5 tis. GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 241 Eur

Mestoláska X Never Never School

Starostlivé mestá

Jedným zo spôsobov približovania sa k spoločným ideálom starostlivých miest je pre nás vytváranie a písanie starostlivých príbehov o ich možných budúcnostiach. To môže mať rôzne formy: diskutovanie, hranie sa, navrhovanie, či stavanie. Posledná tohoročná Mestoláska uzatvára tematický rok starostlivosti diskusiou o konkrétnych príkladoch toho, ako si starostlivé mestá predstavujeme a zároveň prinesie aspekty starostlivej tvorby mesta v praxi.

Hostky a hosť: Irena Lehkoživová – kurátorka galérie VIPER v Prahe

Adriana Jesenková – filozofka, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Michal Synek – sociológ, Centrum pro teoretická studia Univerzity Karlovy

moderuje: Lýdia Grešáková – Spolka & tím Never Never School

PROGRAM JE SÚČASŤOU NEVER NEVER SCHOOL 2021

Never Never School je prototypom a konceptom vzdelávania pre 21. storočie. Od roku 2018 vytvára kolektív Spolka unikátnu platformu určenú jednotlivcom a kolektívom zaoberajúcim sa mesto-tvorbou zo všetkých umeleckých aj spoločensko-vedných odborov. Je postavená na intenzívnej spolupráci a vzájomnom vzdelávaní. Aktuálny ročník ponúka unikátny vedecko-vzdelávací program, ktorý vytvorili účastníci a účastníčky sympózia spoločne s kolektívom Spolka a odbornými garantkami a garantom. Peer-to-peer vzdelávacie sympóziu hostí interdisciplinárne prednášky, workshopy a diskusie na tému starostlivosti v mesto-tvorbe.

Spolka v spolupráci s Kinom Úsmev vám už tretím rokom prináša "Mestolásku", prednášku s verejnou diskusiou o živote v meste, mestskom plánovaní cez témy demokracie, rovnosti, transparentnosti a príležitostí v meste. Tešíme sa na vašu účasť! Projekt bol podporený z verejných zdrojov Fondom na podporu umenia. Viac na <https://spolka.cc/sk/mestolaska>

Tu uvedený program je sprístupnený verejnosti zadarmo. Plný program a ďalšie informácie nájdete na: <https://nevernever.spolka.cc/>

Miesto konania

16. 09. 2021 Štvrtok 19:00 - 20:30 Košice Kino Úsmev

16. 09. 2021 Štvrtok 19:00 - 20:30

Fakulty a ústavy UPJŠ

Rádiožurnál o 12:00 [🔗](#)

📅 11. 9. 2021, 12:00, Zdroj: **Rádio Slovensko**, Stanica: **Slovenské stanice**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Prorektor pre rozvoj a európsku problematiku**

GRP: 0,74 OTS: 0,01 AVE: 10731 Eur

[strojový prepis] ... *nebezpečnejšie. Super, keď možné nacvičiť túra a následne potom to aplikovať na pacientoch. V západnej Európe sú takéto centrá bežné, pokračuje **prorektor pre rozvoj a európsku problematiku** lekárskej fakulty Pavol Jar družka. Štúdium všeobecného...*

Ad.: Na čo sa pri reforme národných parkov zabúda ☑

📅 10. 9. 2021, 13:39, Zdroj: dennikn.sk ☑, Vydavateľ: N Press, Autor: Marcel Uhrin, Sentiment: Pozitívny, Téma: Fakulty a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: PF UPJŠ

Užívateľov za deň: 252.7 tis. GRP: 5,62 OTS: 0,06 AVE: 1454 Eur

Problém komentovaného textu vidím v nesprávnej interpretácii princípov **a** ducha kategórií chránených území Medzinárodnej únie na ochranu prírody **a** prírodných zdrojov.

Autor je zoológ **a** ekológ, pôsobí v Ústave biologických **a** ekologických vied **PF UPJŠ**

Približne pred mesiacom zarezonoval najmä medzi odporcami či kritikmi reformy národných parkov komentár môjho **akademického** kolegu, fytoecenológa blatníckeho pracoviska Botanickzej záhrady Univerzity Komenského. Keďže výsledná argumentácia autora je podľa môjho názoru založená na nesprávnych vstupoch **a** určitom nepochopení, chcem sa ku komentáru vrátiť.

Iste, s niektorými faktami, ktoré Peter Kučera v texte uvádza, sa nedá nesúhlasiť. Napríklad je faktom, že súčasťou našich národných parkov sú „plochy smrekových monokultúr“, „neprirodzené borovicové kultúry“ alebo „ľudskou činnosťou vzniknuté horské hole“ či „kultúrne lúky“. Zhodneme sa azda aj na príčinách ich existencie uprostred či vedľa prirodzených alebo prírode blízkych ekosystémov, ktorými sú procesy typu valašskej kolonizácie, neskoršie odlesňovanie **a** následné výsadby v počiatkoch priemyselnej revolúcie, ako aj boľševické idey, že zalesniť sa dá aj skalnaté škrapové pole.

V ochranárskej obci tiež panuje zhoda, že intravilány obcí nemajú byť súčasťou území národných parkov **a** v časti ich extravilánov je potrebné vhodne riešiť prirodzený či tradičný voľný pohyb osôb v prírode, aby to bolo jasnejšie, chodiť na huby sa predsa má.

Súhlasím aj s autorovým záverom, že „súčasne s reformou národných parkov je ... potrebné posilniť postavenie **a** zdôrazniť význam našich chránených krajinných oblastí“, dodávam, že táto potreba bude (popri mnohých iných, nie je priestor na detaily) po reforme národných parkov jedným z dôležitých následných prvkov ďalších etáp inštitucionálnej reformy ochrany prírody na Slovensku vôbec.

Problém komentovaného textu však vidím v nesprávnej interpretácii princípov **a** ducha kategórií chránených území Medzinárodnej únie na ochranu prírody **a** prírodných zdrojov (IUCN). Autor píše, že „základným dôvodom nesúladu našich národných parkov s kritériami IUCN ... kladenými na kategóriu národný park nie je forma vlastníctva, ale skutkový stav biotopov“, čím sa, žiaľ, usvedčuje z neznalosti tiež viažucich sa ku kategóriám chránených území tejto vplyvnej organizácie.

Kľúčovým princípom pri rozhodovaní o kategorizácii chránených území podľa jej medzinárodne uznávaných štandardov totiž nie je „skutkový stav biotopov“, ale primárne manažmentové ciele príslušnej kategórie chráneného územia. Tie v redakcii Nigela Dudleya, dlhoročného člena Svetovej komisie **pre** chránené územia (WCPA), IUCN definovala v roku 2008 v Smernici **pre** aplikáciu manažmentových kategórií chránených území.

Z primárneho cieľa kategórie II (národný park) popri akcentácii využitia územia **pre vzdelávanie a** rekreáciu vyplýva, že územie sa zameriava na zachovanie celého funkčného ekosystému, jeho prírodnej diverzity **a** integrity v ňom prebiehajúcich procesov. Smernica zdôrazňuje, že územie by malo mať druhové zloženie, štruktúru **a** funkcie biodiverzity do značnej miery v prirodzenom stave alebo by malo mať potenciál na obnovu takéhoto stavu s relatívne malým rizikom invázií. Z toho okrem následne vyplýva, že existencia plôch s nepôvodnými spoločenstvami za predpokladu, že nepokrývajú podstatnú časť územia národného parku, nie je prekážkou uplatnenia kritérií kategórie II IUCN, pričom nástrojom riešenia ‚rozporov‘ je vedecky podložená zonácia územia. Preto sa napríklad smrečiny **a** kultúrne lúky na plošine Muránskej planiny projektujú do B či C zóny územia, kľúčový je v nich však budúci manažment v súlade s primárnym cieľom tejto kategórie územia.

Navrhovaná reforma národných parkov v podobe prevodu správy štátnych pozemkov medzi rezortami vytvára na zosúladenie statusu našich národných parkov so štandardami nutné (ale nie postačujúce, o tom však inokedy) legislatívne prostredie. Navyše, len integrácia činností v území pod jednu strechu umožní naplniť zámer národnej legislatívy, podľa ktorej je ochrana prírody v národnom parku nadradená nad ostatné činnosti.

Na tomto mieste je vhodné dodať, že aj IUCN samotná si uvedomuje špecifickosť husto osídlenej Európy, ktorá komplikuje uplatňovanie manažmentových kategórií chránených. Preto v usmernení, vydanom spoločne s organizáciou EUROPARC v roku 2000 doslova píše: „Medzi [národné parky] možno zaraďovať aj tie, ktoré sa v minulosti nejaké obdobie **a** na určitej ploche využívali bez toho, aby sa podstatnejšie zmenila prírodná rozmanitosť ich stanovišť **a** druhov **a** následne boli ponechané prirodzenej sukcesii v súlade s využívaním prírodných zdrojov. V územiach, ktoré boli pred vyhlásením za chránené územie zmenené ľudskou činnosťou, ale v ktorých sa ekologické procesy po vyhlásení samostatne znovu obnovili, môžu byť nutné isté opatrenia na regeneráciu biotopov (napríklad odstránenie nepôvodných druhov drevín). Takýto opravný manažment musí byť časovo **a** priestorovo jasne ohraničený **a** nesmie byť v rozpore s hlavným cieľom ochrany.“

Peter Kučera v závere textu naznačuje, že cestou by bola „územná ochrana vo forme prírodných parkov či chránených krajinných oblastí“. Vyššie som uviedol, že tento záver sa zakladá na nepochopení kategorizácie IUCN, vrátane deklarácie o vhodnosti ich uplatňovania. Únia sa totiž hneď v úvode svojej smernice jasne stavia proti snahám o zmenu kategórie chráneného územia, ktoré by

„znižovali mieru **a** účinnosť ochrany“ alebo by argumentovali v prospech „environmentálne necitlivého rozvoja v území“.

Aby som v závere nevyznieval voči predmetnému komentáru len negativisticky, dovoľím si v súlade s Petrom Kučerom postulovať, že jedným s nepriznávaných **a** neriešených problémov ochrany prírody sú hôľne pásma našich národných parkov, ktorých vysoká prírodovedná hodnota je/bola naviazaná, samozrejme, okrem vhodných stanovištných pomerov, aj na ich dlhodobé historické využívanie ľuďmi v podobe pastvy **a** podobných činností. Tie, na rozdiel napríklad od alpských krajín, boli z týchto území v predchádzajúcich režimoch eliminované v podobe striktných konzervačných prístupov **a** v dôsledku toho často podliehajú degradácii v (prirodzených) sukcesných radoch.

Ekológ Ján Topercer so spolupracovníkmi v zborníku Turiec **a** Fatra už v roku 2004 píše, že „ak hôľny ekosystém naozaj chceme zachovať, treba ho pást' ... [**a**]k ho nechceme zachovať, treba to otvorene priznať“. Pripustiť, že veľkofatranské hole alebo kultúrne lúky Muránskej planiny, Slovenského raja či Slovenského krasu nemusia byť **A** zónami týchto národných parkov je potom len mentálnou akceptáciou ducha kritérií chránených území IUCN. Podľa môjho názoru to však nič nemení na potrebe navrhovanej reformy národných parkov.

Tatranský národný park. Foto – Ľubomír Mäkký.

Autor: Marcel Uhrin